

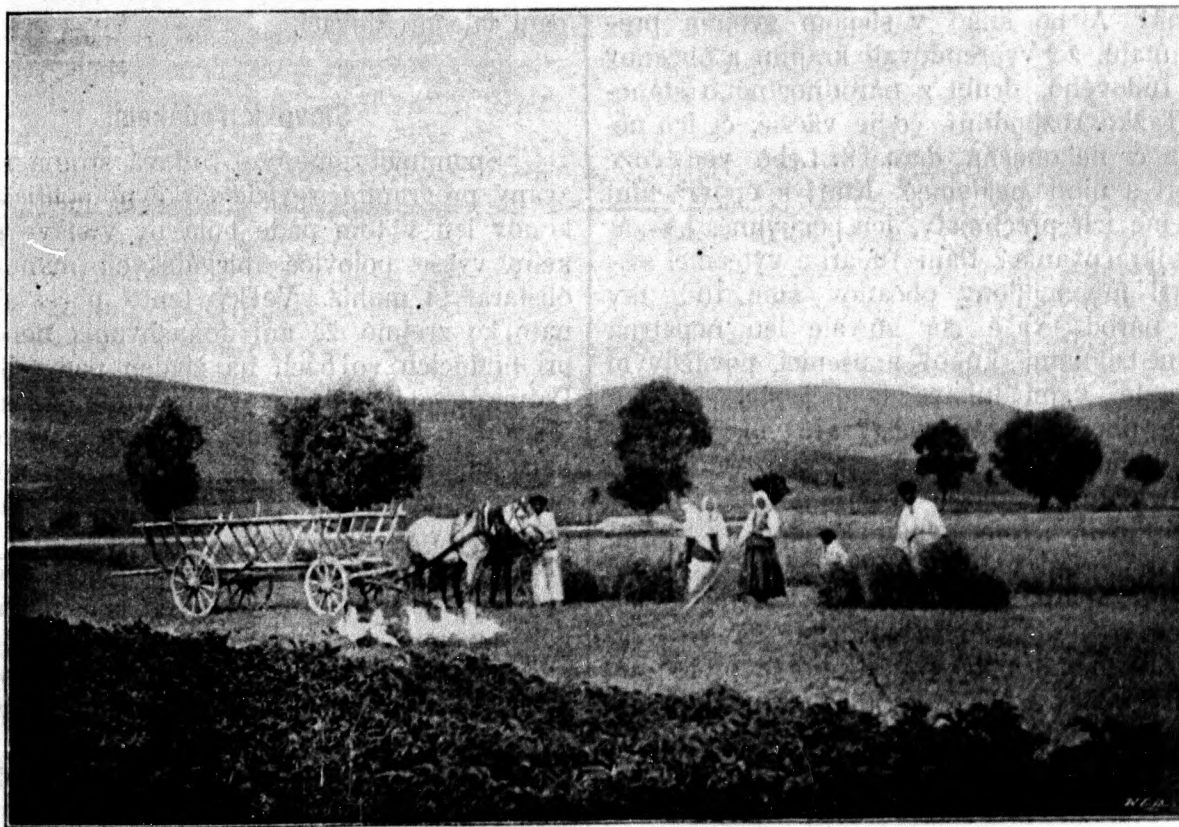
OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK
 LUDOVÁ PŘÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Předplatná cena:</i>		Vychodí každú nedel' u.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt' roka	— „ 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Rovní a sebahodní spojenci.

Darné je všetko tajeň, neosoží viac žiadne, čo jak rozhodné zapieranie, vykľúva sa so dňa na deň a to vždy zrejmejšie, vždy istejšie tá pravda, že sa fanatickí prívrženci bezzákladnej

byť nemohlo napriek všetkým hrmotným pripravám, ktorými obe strany pracujú, lebo ved' malicherné dve iskričky nemajú ani zvláštne hnutie, ani neobyčajné hrmenie v zápätí. Obydve naduté

Pri poľnej práci.

ludovej strany s ešte — ak možno — bezzákladnejšou a krátkozrakejšou *národnostnou* stranou spojili, že s ňou zamýšľali ruka v ruke kráčať: no na šťastie spoločne kráčať budú už len k čím skoršiemu úpadku.

Toto zaujímavé spojenie nespôsobilo veľkého hluku, nezapríčinilo otrasenie štátu, alebo obecnstva a spoločenského života, ako to ani ináč

strany pozostávajú so samých vodcov, generálov bez vojska, a títo generáli podali si priateľské ruky k spoločnej práci s tým tajným predsavzatím a úmyslom, že vzájomne a všemožne použijú silu i vplyv spojenca k výlučným svojim cieľom. No marné prostriedky, pochybný úspech. Chvastaví výrečníci národnostní nedonesú pomoc novopečeným ochrancom ľudu, a títo nepodporia

hmotou prívrženstva pochybné snahy tamtých. Len spravodlivé ciele, len oprávnené námahy a len zákonné pohyby, ktorých cieľom je vydobytie opravdových práv ľudských, či svetských, či duševných, sú vstave získaf vytrvalých, zaujatých, oduševnených prívržencov; prázdne, hlúpe kriklúňstva a klamné sľuby nikdy nezvedú rozumných. Spojení namyslení vodcovia ľudárskych a národnostných mámitel'ov, bárs sa aj hrdo pýšia so svojím vojskom, vidíme, vieme, že sily ich tábora nejestvujú ani len na papieri, tým menej v skutočnosti. *Ludová strana bez ľudu, národná strana bez národa*: ozaj rovní, sebahodní to spojenci! Tamtí treštia za ľud, títo za národ, a ľud nevie, nechce vedieť o tamtých, a národa nebolo, niet a nebude ani pred, ani za, ani pri týchto. Daromné mátanía, bezúčelné nesmysle. Uhorský ľud sme všetci bez výnimky, koľkokoľvek nás tu v krajine býva ako príslušných občanov, a práve toľkí tvoríme jeden jednotný, nerozdeliteľný, nerozlučiteľný politický národ uhorský. Odkiaľ že tedy naberú títo chýrni kunštiari svoje výlučné strany, ktoré by sa moly menovať: ľudová a národnostná? Alebo snáď v slepom svojom prepychu hútajú, že vyárendovali krajinu a občanov jedni z ľudového, druhí z národnostného stanoviska? Ťažko rozhodnúť, čo je väčšie, či ich nerozum, a či nekonečná drzosť? Lebo veď čože my, ktorí s nimi nejdeme? Ktorí s opovržením zatracujeme ich prechmaty, ich pochybné, ba záhubné pokračovania? Páni ľudári a výtečníci sv. martinskí! my milióny občanov sme ľud, my tvoríme národ: vaše stá sú ale len nepatrná hrstka medzi nami, kúkol' v pšenici, povážlivým dôkazom tej vami ľuhavo tajenej slobody, akú poskytuje uhorský štát posiaľ aj tým, ktorí sa jej nehodnými robia. A vy ste, ako vidno, so zvláštnou chuťkou naše, posiaľ pokojné, horné kraje vyhľadali, v tom mýlnom predpojatí, že nábožný a reč svoju milujúci ľud slovenský podarí sa vám prekabátif a sfanatisovať k službe vašich sobeckých zámerov. No sklamali ste sa a to základne. Ľud náš je nábožný, ale práve preto plní prikázania Božie a ctí si vrchnosti; ľud náš miluje reč svoju, ale nie menej, ba ešte vo väčšej miere horí láskou k vlasti, žije a mrie za drahú otčinu svoju: Uhorsko.

Na toto ste v krátkozrakosti svojej nerátali, ako vôbec vysvitá, že rátať ani neviete; vodi slepí slepého.

Lež čo mnoho, to mnoho. Jeden bez druhého boli ste smiešnymi, neškodnými, odkedy ste sa ale spojili, začínate byť nebezpečnými, lebo búrite, nivočíte mravy, pustošíte auktoritu oproti zákonom a vrchnosťam, a v tomto licitujete jeden nad druhého. Dávno ste preborili hranice slobody a zaunenili ste ju s bezúzdnosťou. Kam to po-

vedie? Nuž vy ste, jedni i druhí, priatelia slovenského ľudu? Vy chcete byť jeho vodcami? Takto vychovávate, vyučujete ľud? Ľud ten, ktorý posiaľ čítal len slušné, mravy ušľachťujúce veci, ktorý bol navyknutý na pekné, vyberané slová, dnes číta v «Krešťane» také slová, za ktoré sa sám ten papier, na ktorom sú tlačené, hanbiť musí. Za takúto výchovu ste a budete zodpovední národu i Bohu, a trest zaslúžený vynesie nad vami história.

Slováci sme, no hanbíme sa, že reč našu vašimi šprihaninami zneucfúvate. My sme Slováci, ale protestujeme proti tomu verejne a slávnostne, aby ste sa vy zblúdili k nám pripočítavali, tým menej aby ste sa vy s nami stotožňovali a v mene našom slovo viesť chceli. My sme Slováci jazykom, ale srdcom Uhria, tak jako boli predkovia naši od tisíc rokov, tak sme i my dnes, údami jedného uhorského národa. Nevystatujte sa nám, bo my sa za vás stydíme. Škodili ste nám podnes dosť, vstúpte do seba a nenivočte nám to, čo ste nám vy nedali, a čo stratené vy nám nahraďte v stave nie ste. Dolu s rúskom páni falošní Slováci.

Slovo k rodákom.

Spomínali sme, že ľudová strana svoj takzvaný program revízie cirkevno-politických zákonov len v tom páde bola by v stave previesť, keby vyššie polovice ablegátskych mandátov zaobstaraf si mohla. Veľký tento počet ale, to je natoľko zrejmé, že ani dokazovania nepotrebuje, pri budúcich voľbách na žiaden pád nedosiahne. Dajme tomu, že fanatizovaním ľudu, že nátlakom duševným, že strašením cirkevnou mocou podarí sa jej v duševne zaostalých volebných okresoch so svojimi kandidátmi preraziť a tak pár poslaneckých mandátov si vyzískaf: čo potom?

Podporu a to výnosnú podporu od iných opozičných stránok tých pár možných ľudárov darmo čaká. Okrem Ugronistov, ktorí pravdepodobne tiež len pred voľbami a len do zakončenia týchže s ľudarmi sa priatelia, všetky ostatné opozičné frakcie, snahy a zábery ľudovej strany ako len možno rozhodne zatracujú, jej sa ako epidemie stráňa a voličov pred ňou všemožne vystrihajú. Nehovoríme, že sa vládna strana a opozičné ľudovej strany boja, ale nedá sa tajif, že ňou všetci opovrhujú, lebo — darmo je — hanbia, stydia sa za ňu, a mrzí to každého rozumného politika v Uhorsku, že na našom politickom poli takéto hnilé, jedovaté huby vyrasť mohli, a to tým väčšmi zlé svetlo vrhá na nás a na pomery naše, že v lone, ba na čele otravy tejto veľká časť ináč intelligentného kňazstva katolíckeho sa nachádza. Hanbiť sa musíme za to

sami pred sebou a väčšími ešte pred vzdelanými cudzincami.

Čo tedy zamýšľajú ľudári vo svojom jalom trešení, keď výhľady vlastného víťazstva a nádeje na podporu iných nemajú? Našli oni jeden ošemetný prostriedok, niemenej planý a naničhodný, ako sú ich ciele a zámery. Je to takzvaná *obštrukcia*. Korteši, agenti a intriganti strany tejto honosia sa už vopred tým, a balamútia ľahkoverný svet: nebojte sa, nech nás len 20—30 bude na sneme, pokiaľ inakšie nie, účinkovanie a vladárenie liberálnej a bársakej nám neprajnej strany, keď inakšie nemožno, obštrukciou zamedzíme. Takto sa chystajú a tým sa v drzosti svojej ešte aj honosia bez toho, aby ľud o význame obštrukcie vyučili a voličov s obsahom a následkami tohoto pochopu obznámili.

Čo je to tá obštrukcia, povieme si my. Obštrukciu viesť znamená tolko, ako cieľom zamedzenia a prekáženia veškerej užitočnej práce, hovoriť o čomkoľvek, bez cieľu a smyslu ale ustavične hodiny, dni a týždne, kým len parašťa. Medzitým vyzývať pobočné hádky, škriepky, zadravovať sa do slov a výrazov iných rečníkov, vyvolávať na každú maličkosť verejné hlasovania dľa mien, vôbec používať všetky možné i nemožné prostriedky na to, len aby sa čas miňal, a len aby sa žiadno meritoriálne uzavretie doniesť, žiadna zákonodarná práca previesť nemohla.

Bolo by to také účinkovanie a taká pliaga na sneme, ako sú dlhotrvanlivé a ustavičné tohorôčné dážde pre roľníka. Pre ne nemožno poľné práce konať; pre ne úroda, podmienka našej výživy, na roľach hynie a zhynie. Práve tak účinkuje na poli zákonodarstva obštrukcia. Nuž teraz povedzte mi sami, či má príčinu ľudová strana s ňou sa honosiť? Či je to nie neocatosť vám to ako k cieľu vedúci prostriedok sľubovať?

Ako čas svoj i váš márná svojimi vynútenými shromaždeniami: tak, ba ešte vo väčšej miere zamýšľajú drahý čas zákonodarstva kántriť, nivočiť, a ako to už doposavád' urobili s dobrým menom rozumného ľudu, tak chcú aj ľazko zaslúžený chýr nášho zákonodárskeho zboru na posmech a do potupy priviesť.

Takí sú to zahradníci tí ľudári; keď vietor dva razy stromy vylomil, hneď sú hotoví všetky stromy v zahrade vytráť. Takí sú to roľníci: keď ľadovec časť chotáru vybije, brali by bez predĺženia kosa všetky ostatné by skosili. Nivočenie je ich cieľ, a chvastajú sa byť priateľmi ľudu. Lenže poznali sme ich a to úplne prv, ako by besnou svojou boli krajinu do úpadku doniesli, i tak — žiaľbohu — dosť už škody, rozbroja a hriechu narobili.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Nový štátny sekretár. Kráľ vymenoval do finančného ministerstva za druhého štátneho sekretára Alfreda Toepkeho, ktorý stojí už vyše 30 rokov v štátnej službe. Neunavná pilnosť a odborné znalosti dopomohly mu k tomuto peknému postaveniu.

Jako smýšľá národná strana o cirkevno-politických zákonoch a o ľudovej strane? Ferdinand Horánszky, vynikajúci člen národnej strany minulú nedeľu povedal v Abauj-Szepesi pred svojimi voličmi dlhšiu politickú reč, v ktorej sa zmienil aj o cirkevno-politických zákonoch, taktiež aj o ľudovej strane.

Pokiaľ je F. Horánszky predsedom klubu národnej strany a jedným z najprvších členov jej, tak slová jeho možno považovať za také, v ktorých sa zrkadlí smýšľanie celej strany.

O cirkevno-politických zákonoch, ktoré on ostatne neodhlasoval, hovoril, že ťeže neslobodno bantovať, treba zapúdiť aj len myšlienku revisie. Jedinou našou úlohou má byť to, aby sme sa chránili každého takého kroku, každej takej akcie, ktorá by otázku cirkevnej politiky aj naďalej udržala na dennom poriadku, lebo toto inam nepovedie, iba k stálym náboženským rozoprákam.

O ľudovej strane hovorí, že jedonkaždý, kto sa chráni politiky ľudovej strany, kto sa jej oproti postaví, vlasti milú službu preukáže. Čuduje sa, že kňazi nenahliadajú to nebezpečie, do ktorého ženú krajinu jejich agitáciami. Rečník tvrdí, že agitácie ľudovej strany ženú vodu na mlyn iba nepriateľom našej vlasti, ktorí za každú cenu chcú Uhorsko oslabiť. Ďalej týmito agitáciami zakorení sa náboženský fanatizmus, náboženská streštenosť a samé náboženstvo vrhá sa do blata, profanizuje sa.

Takto smýšľa rozšafný politik o ľudovej strane, taktako nepriateľ liberálnej vlády.

Vzbura v Konštantinopoli sa pomaly utišuje, ačkoľvek mysle obecnstva sú ešte ani teraz nie úplne spokojné. Vzbure padlo v obeť asi 4000 ranených a mŕtvých.

Ruský cár na cestách. Ruský cár po krátkom pobyte v Rusku vydal sa znovu na návštevu európejských panovníkov. Po našom kráľovi prišiel rad na nemeckého cisára. Schôdzka ruského cára s nemeckým cisárom nebola v Berlíne, než v Breclave, kam ruský cár v sobotu, t. j. 5. tohoto mesiaca prišiel. Privítanie ruského cára bolo aj v Breclave, práve tak jako vo Viedni spojené s vojanskými parádami.

Nemecký cisár menoval ruského cára v prípitku *strážcom pokoja*.

Cársky pár z Nemecka odcestoval do Dánska.

Ostrov Kréta. Turecký sultán, tak sa zdá, chce už raz uviesť pokoj na ostrove Kréte, lebo s porozumením poslancov európejských mocností viac výhod povolil obyvateľom Kréty, z týchto vychod hlavnejšie sú nasledujúce:

Sultán vymenuje na 5 rokov za gubernátora ostrova kresťana.

Gubernátor vymenuje všetkých nižších úradníkov, vyšších ale sám sultán.

Z úradníkov dve tretiny musia byť kresťania a len jedna tretina mohamedáni.

Zákony bude vynášať snem, ktorý bude aspoň každý druhý rok zasadať.

Jak sa tieto výhody svedomite do života uvedú, možno sa úfať, že kresťanské obyvateľstvo ostrova bude v pokoji nažívať a vzbury prestanú.

KRAJINSKÝ SNEM

Po letných prázdninách sišli sa ablegáti k novej práci minulého týždňa vo štvrtok. Jedon každý sa nazdal, že toto prvé zasadnutie odbaví sa v tej najkrajšej shode; jako to vôbec zvyklo bývať pri zasadnutiach po dlhších prázdninách; no nestalo sa tak, Gabriel Ugron už hneď na prvom zasadnutí ukázal, jako bude bojovať. Toto bola jedna jediná nemilá udalosť, ktorá sa na zasadnutí prihodila.

Priebeh zasadnutia je nasledujúci.

Keď predseda snemovne Desider Szilágyi všetko to oznámil, čo sa udalo počas prázdnin, predostrel finančný minister Ladislav Lukács rozpočet na budúci rok. So samým rozpočtom zaoberáme sa v osobitnom článku, na tomto mieste chceme v krátkosti podotknúť iba to, čo povedal o stave, v jakom sa nachádzajú vyjednávania ohľadom vyrovnania.

Predovšetkým podvrátil tie do sveta pustené chýry, že sa uhorská a rakúska vláda ohľadom kvóty dohodly; toto ani nepatrí medzi úlohy vlád, ustálenie kvóty ponechané je kvótovým odborom, na vyjednávania týchto odborov vláda nevláda.

Minister oznámil snemovne tú milú zprávu, že sa ohľadom colno-kupeckej smluvy obe vlády úplne dohodly; smluva táto značí pre Uhorsko značnú poľahodu.

Jak sám rozpočet, tak aj zpráva o stave vyrovnania boli s pochvalou prijaté.

Predseda snemovne navrhnul, aby rozpočet bol cieľom prezkúmania vydaný finančnému odboru. Ugron na znak nesmiernej nedôvery proti vláde navrhnul, aby rozpočet nebol ani finančnému odboru vydaný, lež celkom zavrhnutý; samo sebou sa rozumie, že tento návrh okrem neho nepodporovala ani živá duša.

Po tomto nasledovalo pojednávanie návrhu zákona o trestnom pokračovaní. Referent Chorin odporúčal návrh k prijatiu. Dokazoval užitočnosť tohoto návrhu, ktorým sa do života uvádza ústne pojednávanie, taktiež rozširuje sa kruh činnosti porotných súdov, ktoré na budúce nebudú súdiť len v tlačových pravotách, lež aj v iných trestných záležitostiach.

Na konci zasadnutia interpelloval Szederkényi ministerského predsedu, spytujúc sa ho, že či je to pravda, že sa krajinské voľby prevedú na jaseň.

4. septembra. Na dennom poriadku bolo pojednávanie návrhu zákona o trestnom pokračovaní.

Prvý rečník bol minister pravosúdia Erdély, ktorý sa osvedčil, že nemá nič proti tomu, jak sa premenia paragrafy, ktoré dávajú právo štátnemu zástupcovi, aby vplýval na vyšetrovanie. Minister toto nariadenie drží síce za potrebné, ponevác sa ale mnohí obávajú, že toto ohrozí všeobecnú občiansku slobodu, tak aby vyhol nápadom, nemá proti tomu nič, keď sa paragrafy zmenia.

Hovorili ešte Polónyi, Ragályi, Haviar a Issekutz.

5. septembra. Dnes bolo pojednávanie návrhu zákona o trestnom pokračovaní na čas pretrhnuté, lebo bolo prijaté navrhnutie, aby sa návrh zákona poslal nazad pravosúdnej komisii, ktorá porobí na ňom potrebné zmeny v tom smysle, že štátny zástupca nebude mať právo vplývať na vyšetrovanie.

Nasledovaly interpellácie a odpovede na interpellácie.

Ministerský predseda barón Bánffy na interpelláciu Szederkényiho, ktorý sa spytoval či je to pravda, že všeobecné krajinské voľby budú na jaseň, odpovedal, že sa vláda s touto otázkou dosiaľ nezaoberala, a tak tedy nemôže dať ani určitú odpoveď.

Nasledovaly interpellácie.

Franc Kossuth spytuje sa, jaké stanovisko zaujme vláda v tom páde, jak sa kvótové odbory ohľadom výšky kvóty nedohodnú, či totižto bude kráľovi odporúčať, aby bol podržaný terajší pomer.

Gabriel Ugron spytuje sa, či návšteva ruského cára vo Viedni nemá nejaký vplyv na trojcisársky spolok a či sa panovníci na niečom ustálili ohľadom udržania pokoja na Balkáne?

Ablegát Szluha spytuje sa vlády, či mieni niečo spraviť, aby uľavila stav roľníkov, ktorým víchre, ľadovec a dážde tak ohromné škody zapríčinily?

Konečne gróf Albert Apponyi zadal interpelláciu, v ktorej sa spytuje podrobnosti, vzťahujúce sa na vyrovnania a kvótu.

S tým holo zasadnutie ukončené.

Krajinský rozpočet.

Finančný minister hneď na prvom zasadnutí jassenej sessie zadal rozpočet.

Tentoraz neboli sme natoľko zvedaví na rozpočet, jako radšej na výsledok hospodárenia minulého roku. Finančný minister totižto pri zadaní rozpočtu objasňuje aj výsledky minuloročného hospodárenia, predostiera záverečné účty z predošlého roku.

Preto sme boli všeobecne zvedaví na minuloročný výsledok, lebo rok 1895-ty nepatrí medzi hospodársky prajné roky. Neprajný bol minulý rok z viac príčin, poukážeme tu len na niektoré hlavnejšie zjavy. Uroda bola minulého roku stredná, ba radšej slabá a popritom ceny veľmi nízke; po celej krajine zúrily rozličné choroby statku, ktoré zapríčinily hospodárom ohromné škody; na konci roka bol krach na burze, čo znamená tiež ohromnú ztratu pre majiteľov rozličných cenných papierov. Ponevác toto bolo všeobecne známo, každý s istou obavou a veru nie bezzákladnou, počítal na to, že tieto pohromy nepravne budú účinkovať na konečný výsledok hospodárenia minuloročného.

No buď Bohu chvála, záverečné účty z minulého roku sú nad očakávanie prajné. Dľa rozpočtu z roku 1895-teho zvyšok mal obnášať rovným počtom 22 tisíc zlatých, vlastne pridajúc k tomu tie rozličné výdavky, ktoré boli behom roku povolené na rozličné investície a iné bežné výdavky, deficit mal obnášať asi 20 milionov zlatých. A čo vidíme? Záverečné účty vykazujú miesto 20 milionov deficitu 11 a pol milliona zlatých.

zvýšku. A tak záverečné účty sú v pomere k rozpočtu o 32 millionov zlatých prajnejšie.

Je toto skutočne radostný výsledok, ktorý je istým nezlomným dôkazom toho, že sú naše financie natoľko pevné, že ich čiastočné krajinské hospodárske nehody, jaké zastihly našu vlasť aj r. 1895-ho, tak ľakho nepokazia.

Zajímavé bude snáď vedieť, že z čoho mala krajina minulého roku tak o veľa väčšie príjmy, že tieto boli v stave zaokrývať tak veľké výdavky. Hlavnéjšie odvetvia krajinských príjmov skoro bez výminky boli prajnejšie, než ako sa počítalo. Tak priame dane doniesly skoro o 8 millionov zlatých viac, potravné dane o 8 a pol milliona, zo šteplov sme mali o 5 millionov viac príjmov, z dohánu skoro o 4 milliony, aj len lutria doniesla skoro o 1 million zlatých viac, a štátne železnice so štátnymi dielňami doniesly tiež o 10 millionov viac, než bolo v rozpočte preliminované.

Prv, než by sme boli bližšie oboznamovali et. čitateľstvo s rozpočtom, preto sme sa základnejšie zaoberali s výsledkom záverečných účtov z minulého roku, lebo za základ rozpočtu slúžia vždy záverečné účty z predošlého roku. A to je aj celkom prirodzené. Jasná by záverečné účty vykázaly, že to alebo oné odvetvie štátneho hospodárstva, tie alebo oné dane doniesly menej príjmov, než na koľko sa počítalo, že tedy príjmy boli tu alebo tam privysoko preliminované, privysoko šacované, tak na budúci rok musia byť príjmy tieto znížené, jak chceme mať správny rozpočet.

A finančný minister pri robení rozpočtu bol tak obozretný, že iba trochu sa díval na záverečné účty z roku 1895-ho, totižto nepozdvihol príjmy v tej miere, jako by to bol mohol spraviť na základe týchto záverečných účtov.

Rozpočet na budúci rok v celku sa len málo rozoznáva od tohoročného rozpočtu, lebo výdavky obnášajú budú len o 2 milliony 195 tisíc zlatých viac než bežiacieho roku, taktiež aj príjmy zvýšené sú len o 2 milliony 261 tisíc zlatých. Pozoruhodné sú ale zmeny vo zvýšených výdavkoch, ktoré sú povolené jednotlivým ministeriam.

Riadne výdavky pri každom ministerstve sú voľačo vyššie, než bežiacieho roku, čo je následkom riadneho vývinu administrácie. Najznačnejšie zvýšené sú výdavky ministerstva obchodu a ministerstva orby, týchto dvoch ministerstiev, od ich účinkovania v prvom rade závisí hospodárske napredovanie krajiny. Zvlášte ministerstvo orby je to, ktoré vyžaduje značné summy, aby mohlo blahodarne účinkovať na pozdvihnutí roľníctva, tohoto nateraz tak mnohými nehodami stíhaného odvetvia hospodárskeho života nášho.

Čo sa týče príjmov, tie finančný minister len veľmi mierne pozdvihol. Priame dane, ačkoľvek r. 1895-ho doniesly skoro o 8 millionov zlatých viac, nie sú pozdvihnuté, príjmy z potravných daní pozdvihnuté sú o 1 million 70 tisíc zlatých, príjmy zo šteplov o 1 million

87 tisíc zl., príjmy z dohánu o 75 tisíc zl., príjmy zo železníc a štátnych dielní o 3 milliony zlatých.

Konečný výsledok rozpočtu je:

výdavky obnášajú	475,238.670 zlatých
príjmy	475,326.305 „
zvyšok obnáša tedy	87.635 zlatých

Z tohoto rozpočtu vidno, že vláda robila jako obozretný gazda, ktorý ráta radšej na menšie príjmy, a dľa toho riadi aj výdavky, z ktorých len tie najpotrebnejšie povoluje. A tak je to celkom v poriadku. Za túto obozretnosť zasluhuje vláda všeobecnú pochvalu. Lebo veď o mnoho väčšiu popularitu by si mohla získať, keby práve opak toho robila, keby totižto povolovala všeliaké investície, keby pozdvihovala platy úradníkov a tak ďalej a nestarala sa, či štátne príjmy to skutočne snesú aj na budúce; nestarala sa o to, či prípadne nepadneme zase do deficitov, z ktorých sme sa toľké roky nevedeli vymotať.

Vláda nemá pred očima natoľko svoju popularitu, jako radšej všeobecný záujem krajiny.

DOPISY.

Parnica (Orava), 1-ho sept. 1896.

Mnohovážny Pane Redaktor!

Čo sa nemohlo tamten týždeň, podarilo sa tento. Novopečený vyslanecký kandidát Rusomil Krupec, zjavil sa u nás a rečnil; ba nerečnil, len rozprával. Nás nič nezajímalo tak jako hrniec, totižto keď nám dal na oldomáš 15 zl. Takýchto vecí sa mi neodhadzujeme; keď ale príjde k voľbe, nuž si zase vyvolíme len nášho pána Árpáda Kubinyiho.

Ale nejdem mnoho hovoriť o politike, lebo keď by som sa mnoho s ňou zaoberal, iba by som remeslo pozabol, jako náš kováč Zafko, ktorý od tých čias, čo sa učí politike, iba kone zakáva a rohy zle vystruhuje. Súsed Jánošík cáchy potratil a kmotrovi Lepúňovi kožu sa zle zadubily.

Ale som nedohovoril o príchode kandidáta „ľudovej strany“; nuž teda prišiel a usalasil sa u gazdu Lauru odkiaľ i rečnil. Náš kováč chytro sohnal ľudí; hej keby tak chytro podkovu ukul; ukázal sa tedy dobrým zhončím, ja mu už vopred sľubujem, že po novom roku ho obecním hajtmanom spravíme, ale potom sa nesmie do politiky starať, lebo tomu knihár, — pardon — kováč a potom hajtman nerozumie.

Z celého tohoto snemu neviem nič, a ani nikto s poslucháčov; iba oldomáš pamätám, ale veru pálenka bola zlá, nanič, jak „ľudová strana“ takúto pálenku bude páliť, nech sa prepadne i s bľohom. A hádam že to bola veru taká, lebo za tie peniaze by bolo škoda našu pálenku merať.

Na jeden dúštek pripomnem aj to, jakej šarvátky narobil tento pán Krupec v Zázrivej v minulú nedeľu.

Doviezol sa tam a tiež chcel svoju, alebo skorej mienku „ľudovej strany“ Zázrivecom povedať. K vôli tomu zázrivskí kňazia už o pol dvanástej boli s kostola von, kdežto inokedy o jednej popoludní skončia služby Božie. Bárs deň predtým len tak sa cedil dážd ako z vreca, a inokedy sa po takomto dáždi málo ľudu zijde

s fojvarkov do kostola, no tento raz brúza, vyše 800 do 1200 ľudu sa zišlo, a shromaždenie sa malo vo farskom dvore vydržiavať. No Zázrivci divokí, robili taký krik, že sebódzka vyslancom slúžnovským zakázaná a zandarmi rozprášená bola. Zázrivci sklamaní v nádejach, — lebo úfali tiež oldomáš — oborili sa potom na rychtára, na okresného notára a na vrchnostenské osoby. Medzi hrozným krikom bolo len tu i tu vyrozumieť: dolu s matrikarmi; my si nedáme dušu predať; my si nedáme vieru odňať. Chlapí huckali ženy, aby skalami vybili všetkých pánov z dediny; pästi dvíhali, hrozili besne, takže skutočne nebezpečné by bolo bývalo niektoej z liberálnych osôb na ulicu sa ukázať. Zo všetkého držania Zázrivcov vysvitá, že sú voľajákmi zlostnými agentami „Judovej strany“ nabúrení, nahuckaní. Kto pozná nízky stav vzdelanosti a divý obyčaj Zázrivcov, bývajúcich po vrchoch medzi horami, ľahko pochopí, jaké následky môže mať poburovanie v tejto dedine.

Keď som sa pýtal na mená a na majetnosť tých chlapov, čo sa tak najväčšími rozkrikovali, dostal som za odpoveď, že tí takrečeno ani svojej košele nemajú, ale že sa vraj najatí búriť. Opravdových voličov, že vraj ani desať nebolo. Farár, jak je svedomitý kňaz, mal by predsa poučiť tých ľudi, lebo keď oni len vieru chcu chrániť, ktorú im zaiste nikto neodberá, asnaď by jeho slová poslúchli. Jako že ich ale poučí, keď i on s Judovou stranou a panslávami drží, keď prepusti svoj dvor, svoj dom za peľeš a brloch buričov. Škoda dávnych časov, kým kňazia boh opravdovými kňazmi a veriaci vernými veriacimi.

Takto hľa „Judová strana“ pomáha k pokoju; iné píše, iné káže, iné učí, iné robí, ale len vždy búri. Toto je hľa najnovšie, čo i nás Páničanov zaujíma. Náš pán učiteľ veru k takýmto cieľom neprepustil školu. Pravdu má. Pokoj nadovšetko. Ctiteľ

L. Chmel.

Horná Orava, koncom augusta.

Ctený pán Redaktor!

Ani najstarejší ľudia sa nepamätajú na tak zlý čas zatvy, jako je tohoto roku. Zbožia sú dozreté a boja sa ich kosíť. Skosené hnije v stohoch (kozlíkoch) stojace ale na koreni prudkým dažďom je celkom poválené. Veľkej biede ideme v ústrety. Sená a zbožie nám zhnije, slovom cela potrava, čože budeme len s naším dobytkom robiť? Takto hľa premýšľa u nás pracovitý ľud, pritom všetkom predsa neprestáva podrývať mravy ten, s kancela odporucany a udobrovany Krestan. Že tento len záhubu nesie k dokázaniu toho podávam tuň rozhovor, ktorý som počul v istej spoločnosti.

V nedeľňajšom čase, keď sa sídení už o všeličom porozpravali, povstal jeden a začal: Ej drahi občania! naozaj teraz zlé časy žijeme. Dobře mi mój starý dedo povedal: synu mój, jak žiť budeš, vždy maj na porúdzi špendlíky a jak kňaza vidíš, že ta prešiel, zahod z pak ruky po nad hlavu špendlík a uvidíš že žiadna nehoda ta nezastihne. A toto je príčinou, že v každej dennej halienke najdete špendlík mimo nedeľňajšej. Hľa aj tuto nás kňazia prediši; sotva že začali s kancela hlásať „Krestana,“ zvelebovať ho, ku predplácaniu nás vyzývať, kde tu nás sami páni kaplánkovia počili a nahovorili, inde sami páni farári nás shromažďovali a ani jednomu z nás po shromaždení neprišlo na um, aby sme tieto nesváry odohnali zahodením špendlíka. A preto uvidíte, že bude zle. Veď už každý aj vidí trpké ovocie. Sused na suseda sa hnevá, predstaveného už ani ctíť nevedia, naučili sme sa nadávať, pre najmenšiu maličkosť a vadit

a pravotiť, muchu za slona držať, slovom všetky pekne výrazy najdeš u pána františkána Lepsényiho a tie sa aj naučíš. A vezmime si, či ozaj naši duchovní zaslúžia, aby sme ich vo všetkom slepe poslúchali. Oj! veru nie. Veď ja sám viem, že mi už štvrtý raz platíme pod titulom odpustu novú a novú plácu. Nato sa nahnevá, vykričí s kancela, ba zaprisahá sa, že viac na odpust neprijde, ale plácu len žiada, ba ju aj exekvuje, neskoršie námietku urobí, že jak obec zaplatí 20 zl. ročite, odpust vydržiavať bude ale inakšie nie, a tak hľa svoj plat rozmnožuje; tu sa ti s miesta nehne dokým mu za pohreb predbežne nezaplatíš, tak že si prinútený od kremára vypožičať a pánu farárovi zaniest, hľa omše v nedeľu a sviatky ohlasuje a tieto už od obce každým rokom zaplatené má, nuž hľa aj od omši duplovanú mzdu bere. Nuž či toto nie je všetko len cicanie mozolov našteh. Keď pohreb jednáš, plať za zvony, osobitne na zástavy, ale keď sa zvony a zástavy skazia z inkassovaných peňazí ani haliera nikde nevydíš.

Hľa už aj takto rozmýšľa svet. Ale nejdem sa teraz obširnejšie rozpisovať, aby som priveľa miesta nezaujal. Úfam, že ct. redakcia aj budúce poskytne miesta mojim dopisom. *)

Opravdovému učec.

Sándorf, 6. septembra.

Slavná Redakcia!

Úctive prosím, ráčte moju z pár slov pozostávajúcu prosbu na šandorfského p. farára, Antona Nemes vo vašom ctenom časopise uverejniť.

Velebný p. farár! Neškodilo by, ba áno bolo by aj veľmo dobré, spolu aj užitočné, keby ste na miesto toho, že už po druhý krát napádate nášho p. organistu vo vašich peknych kázňach za priestupok, ktorý pozostáva jedine z toho, že jednu chudobnú bérešku, — ktorú ste vy z osobnej pomsty pochovať nechceli, — náš p. organista pochoval, napadol aj niže opísaného hriešnika.

Pán farár! Číže neznáte toho naničhodníka, ktorý svojmu blížnemu manželku odviedol, a túže napriek tomu, že jej muž žil, čestným osobám jak opustený vdovu predstavoval? O takýchto priestupníkoch kážte, takýchto inpostorov hľadte z cirkve vykoreniť, z toho bude mať cirkev katolícka o mnoho a mnoho viac osobu, jako keď ustavične vládu preklínate vo svojich kázňach (15 aug. b. r.) cirkevníkov svojich psami a sukami nazývate (16 aug. b. r.) organistu nášho ale, kde len môžete prenasledujete. Nechajte p. farár všetku politiku na boku, tak podobne aj celé kortešovanie na Judovú stranu. Hľadte radšej vykoreniť prikladným životom svojim ten hriech, pre ktorý Pán Boh Sodomu a Gomoru trestal, a ujistujem vás, že Bohu toto o mnoho milšie bude, jako všetko vaše kortešovanie na Judovú stranu.

Jedon cirkevník.

Kysucké Nové Mesto, 5. augusta.

Veľactená Redakcia!

So dňa na deň viac a viac cítíme následky zlého počasia, ktoré práve včas zatvy u nás panovalo. Na pobreží Kysuce zvlášte ale v hlbokých dolinách nášho kraja sa bieda ukazuje, tak že ľud dnes-zajtra utisknutý bude na pomoc zámožnejších zvláštne ale na pomoc uhorskej vlády. Úfame, že jako pred pár rokmi nedali Oravcom zahynúť, aj nás podporia v našej núdzi. Aj u zámožnejších gazdov cítit je, že sme zlý rok mali. Jako počúvam aj pán kaplán vyhlásil minulú nedeľu v dolňom

*) Veľmi vďačne.

kostole, aby farníci čo len nevyhnutelne nepotrebuju, do fary doniesli. Hádám to myslel, aby každý obyvateľ z jedného páru kačíc, sliepok, husí a iného hydu sa s pánom farárom podelil. Nuž my by sme radšej ten nevyhnutelne potrebný hyd popredali, aby sme dačo utržili, lenže málokto má čo predať.

Každoročne chodí od nás processia do Poľskej. Vodca tejto processie býval Pavel Koslár, ktorý svoju povinnosť vždy svedomite viedol. Aj minulé dni sa strojila processia, ale prečo, prečo nie chyba sa stala. Naš kaplánko tuším nebol s Koslárom ujednotajnený, a že preto zavolať zo Žiliny jakéhosi Deanka, aby tento processiu viedol. Koslár sa nad týmto tak rozborčil, že na skutku dal vyniesť štatuu Panny Marie, ktorú pred časom kostolu daroval, a poslal túto do šarišskej stolice ktorému kostolu. Naši ľudia teraz ani do kostola ísť nechcú, kým štatua Matky Božie napät prinesená nebude. Nuž škoda bolo pánu kaplánkovi sa do tejto veci zamiešať, aspoň by nebolo toľko všelijakých rečí a toľko rozhorčenia jako je dnes.

Aj missionári došli ku nám, a sice jezuiti. V ich pekných kázňach zvláštne proti korheľstvu broja. No to majú aj pravdu, lebo korheľstvo už mnoho ľudí na nivoč priviedlo. Vzдор týmto pekným kázňam je katolícké kasíno ináč «Mýto» zvaná kréma, vždy plná, a trúnok sa dobre míňa. V tomto príbytku ľudovej strany sa schodia naši kňazi s privržencomi ľudovej strany.

Ináč ticho žijeme, ba sme radi že žijeme. Jak bude čo neskôr, za povinnosť si budem pokladať Vám odpísať.

Kysučan.

BESEDNICA.

Učme sa na cudzej škode.

(Dokončenie.)

IV.

Keď minuly asi dva roky od tých čias, jedného rána prišiel sluha zo slúžnovskej a oddal dákesi pismo Marke, ponevác starý Borový nebol doma.

Marka sa na pismo ani nepodívala, ale ho dala otcovi, keď sa domov navrátil.

Starý Borový zvedave obzeral pismo, čo to chce od neho; jeho čelo sa svaštilo, keď videl že je to upomenutie na platenie, asice na vyplatenie takej zmenky, ktorú pánu kasnárovi z priateľstva podpísal.

Borový hneď sa sobral ku kasnárovi a ukázal mu pismo. Kasnár trochu zbladol, čo nevyhlo pozornosti rychtárovej.

— Pán kasnár, — pýtal sa vážne — nebude z toho zle.

— Nie, nie, — ponáhľal sa uspokojiť Borového kasnár. — Je to len nedorozumenie. Vec uvediem do poriadku ešte dnes. Dám hneď zapriať a idem do mesta. Len sa uspokojte, pán Borový.

Borový uspokojený odišiel, ale kasnár nebol práve o najlepšej vôli. Zúfalý chodil hore-dolu po izbe. Nevedel, čo má robiť, čo si počať. Nebol on zlým človekom, len ľahkomyselným. Vždy sa tým mámil, že jeho priateľ nebude mať žiadne nepríjemnosti, pomaly že si usporiada všetky záležitosti, že si vyplatí dlžoby.

Dosavád sa vedel vždy vysekať. Veritelia obnovili mu vechsle, pravda za vysoké interesity. Dlžoba takýmto

spôsobom vždy ustavične rástla a veritelia ztratili konečne trpelivosť.

Ján Horský nevedel usporiadať svoje zmenky. Hja, nebezpečná vec je vechsel i pre toho, kto tomu rozumie. A jaká nebezpečná vec je vechsel pre jednoduchého človeka, ktorý celej požičke na vechsle nerozumie. Takýto, keď podpísal vechslu, zpolovice postavil svoj majetok na kocku.

Jedného dňa zavítal ku Borovému eksekútor ku najväčšiemu podiveniu celej obce. Možno si predstaví jako sa Borový zarazil na tejto hanbe. Ale darmo bežal ku kasnárovi, tento kľakol pred ním na kolena a priznal sa, že nevládze platiť, vyznal mu, že so sebou strhol i jeho. S plačom prosil ho za odpustenie, tak že konečne i Borový odišiel. Zhnusil sa mu plačúci človek, ktorý následkom svojej ľahkomyselnosti priviedol na mizinu nielen seba, lebo ho panstvo naskutku prepustilo zo služby, ale aj svojho priateľa.

Borový teraz tušil, jak veľmi bol ľahkomyslný, keď pri pohárku a kartách podpisoval — len tak pre zvyk — tie nebezpečné papiere.

Čo mal počať? Jako vřzgal sňah pod jeho nohami zatínal päste od zlosti nad svojou ľahkomyselnosťou.

— Čo si teraz počať — hromžil sám na seba — sozerie mi to celý majetok. Ale nelutujem tých sto jutár, o j nie. Ale ma trápi čo bude s mojou dcérou. — Vyjdem na žobrácku palicu. A som už starý. Nemôžem už začať znova prácu aby nadobudol aspoň jaký-taký majetček pre svoju dcéru.

Prišiel domov a smutny zasadol si ku stolu. Vonku zúril fujak. Večere sa ani nedotknul a smutne sa díval na svoju dcéru.

— Čo sa vám stalo, otecko? — pýta sa konečne Marka, ktorá nevedela znieť smutnú náladu svojho otca.

— Nerozumieš ty tomu, Marka, — odpovedal s hlbokým povzdychom Borový.

— Ale ako žeby som neporozumela myšlienkam vašim. Keď ste sdielali so mnou vaše radosti, sdielajte so mnou aj váš smútok.

Konečne Borový rozpovedal, čo tlačí jeho srdce. Kasnár ho oklamal a teraz príde o celý svoj majetok.

— No, čo len to, otecko. — zvolá Marka.

— Že len to? — Myslím, že je to dost. — Rozumej, dievča — vyšli sme na žobrácku palicu.

— Ale nie, otecko, veď ja mám dve ruky. Naučila som sa pracovať, rozumiem mnohým prácam. Vy ste už starý. Ani vám nedovolím, aby ste na svoje staré kolena pracovali. Veď ja zarobím toľko, čo nám obom dost bude.

Starého Borového zalialy slzy, objal svoju jedináčku a vrele ju pobožkal.

— Nie, nie som žobrákom! — zvolal potom, — skutočne som ním nie, veď ty, dcéra moja, viac si hodná než všetky poklady tohoto sveta.

— A Imro — Imro, či vie volačo čo urobil jeho otec? — pýtala sa ustrašene Marka.

— Bohvie, kde je. Dakde je pomocným notárom.

— Ale ja hovorím, že jablko nepadá ďaleko od stromu.

— Nie, otecko, nie! Verte, že Imro nikdy mé zlého nevykonal, zvolala presvedčive Marka.

Borový mikol plecóm. Ale uspokojený šiel na nočný odpočinok. Bol smelší, keď videl, že jeho milovaná dcéra ľahko snáša tento úder.

Marka však nevedela dlho usnúť. Ustavične jej bolo na mysli, čo jej bol niekedy riekol Imrich Horský. Rád by pýtal jej ruku, ale sa neopováži, lebo je bohaté dievča.

A hľa, teraz je chudobná, cele chudobná. Teraz by mal prísť Imro, aby zadržal svoje slovo...

V nasledujúcich dňoch ustavične prichádzali k Borovému sekvestrovať majetok a konečne dali aj vybubnovať, kedy sa bude predávať a to na verejnej licitácii, pekný majetok Michala Borového.

V.

Nad obcou sa zamračilo. Z oblakov padá hustý sneh. V malej dedine už každý spí. Všetky okná sú tmavé, len z farského okna trblieta sa svetlo v tmavej noci. Velebný pán farár ešte číta. Zahrúžený v čítaní svätého písma hľadal si predmet ku kázni pre budúcu nedeľu.

Velebný pán farár Jablonský je v najlepšom veku človek, ktorý poslúchnuc hlas svojho svedomia volil si kňazskú dráhu. Už v detskom veku snil o tom a jeho sen sa uskutočnil.

Ozvalo náhle klopanie na okno. Duchovný v prvom okamihu myslel, že veter buráca tablami okna ale skoro sa presvedčil, že to klope človek. Pristúpil k oknu a otvoril ho.

— Kto je to? — zvolal.

Pod oknom stál v bunde zakrútený človek.

— Či ma nepoznáte, velebný pán farár? — zvolal rozopnúc bundu.

— Dobrotivý Bože — Imro Horský! — zvolal farár. — Zkade sem prichodíte? Veď sme o vás už od dvoch rokov nepočuli ani chýru ani slychu.

— Jestli dovolíte, velebný pane, vnídem a tam vám rozpoviem všetko.

— Len vstúpte, pane, veď by ste zamrzli v tej zime! — zvolá duchovný a ponáhla sa otvoriť mu dvere.

Mladý Horský vstúpi do chyže, složí svoju bundu, a tak si zastane pred duchovného. Bol trochu bledší než pred dvomi rokmi, ale vidno na ňom, že mu nič nechybuje.

— Prišli ste pešo? — tázal sa duchovný.

— Nie, ale pred dedinou som sosadol s voza a poslal som kočiša do krémy a ja som sa ponáhľal k pánu farárovi, lebo len vám dôverujem.

— Ale kde ste boli tak dlho?

— Bol som pomocným notárom v Darovcach. S otcou som mal hádku a preto som odišiel z domu. Nechcel som sa prv domov navrátiť, pokým nebudem samostatným človekom. Pred niekoľko týždňami zomrel v Darovcach notár a mňa zvolili na jeho miesto. Pred týždňom bola voľba a dnes som už tu. Mám pekný úrad a vyžijem z mojej práce.

— A viete čo nového, pane Horský?

— Počul som jedno-druhé, velebný pane. Ale neviem čo je na tom pravdy. Veľmi ma to rmúti, a potešuje ma len to, že tie chýry sú prehnané.

— Predovšetkým musím vám sdeliť, že vás otec priviedol Borového na žobrácku palicu.

— Hrozná — zvolal Imrich — veď preto som sa povadil s otcou, lebo som to predvidel. A jako sa majú u Borových.

— Môžte si predstaviť že nie najlepšie. Zajtra im predajú všetko na licitácii.

— Na licitácii — strašné! A Marienka jako snáša ten úder.

— S kresťanskou obetavosťou! — Ešte potešuje svojho otca.

— Dobré dievča! — Ale je predsa dobre, že som dnes tu! — Teda zajtra bude licitácia?

— Zajtra o 10 hodine predpoludním!

— Dobré! — A moji rodičia sa jako majú?

Farár vzdychol.

— Matka vaša je zdravá, — riekol po prestávke — ale otec...

— No, — čo je s mojim otcou?

— Je veľmi chorý.

— Snáď chorý na smrť? — pýtal sa Imro majúce špatné tušenie.

— Veru — odpovedal farár — udelil som mu už aj posledné pomazanie. Len dni — snáď len hodiny prežije. — Nebol zlým človekom; len ľahkomyselným. Bolelo ho, že Borového priviedol na žobrácku palicu a svedomie vrhlo ho na smrteľnú posteľ.

— Svedomie! — nedôverive krútil hlavou Imrich.

— A čo teraz zamýšľate urobiť? — táže sa po prestávke farár.

— Jestli, velebný pane dovolíte, tak by prenocoval u vás. Ostatné uvidíme zajtra.

Kňaz, rozumie sa, hneď riekol, že s radosťou prijíma hodného človeka. A onedlho ľahli si na odpočinko oba.

VI.

Nasledujúceho dňa zavčas rana kloпали na dvere Michala Borového.

Borový smutný sedel v chyži so svojou dcérou. Ale niet divu, že jeho srdce žiaľom bolo preplnené, veď dnes budú predávať jeho ťažko nadobudnutý majetok.

— Slobodno! — zvolal rozmrzený Borový.

Do chyže vstúpil mladý Horský vinšujúc dobré rano.

— Imro! — vykričla Marka a vyskočila zpoza stola. — Vy ste to, a či len váš duch

— Ja som to, Marienka, — odpovedal Imro — prišiel som k vám, ačpráve viem, že Horských nenávidíte. Prišiel som, lebo ma sem ťahalo srdce.

— Odiďte s Pánom Bohom, nemáte tu čo hľadať — riekol roztrpčene Borový. — Dost horkosti narobili nám vaši rodičia. — Aspoň od týchto čias nech je pokoj a koniec nášho priateľstva, ktoré som trpko zaplatil.

— Pane Borový, odpusťte, preto som prišiel sem, aby napravnú chybu svojho otca — hovoril Imro tichým, od srdca idúcim hlasom. — Už dávno milujem vašu dcéru, Marienku, ale pokým bola bohatá, neopovážal som sa požiadať vás o jej ruku. Teraz sa okolnosti zvrty. Ste schudobneli a ja teraz Marienku tým väčšmi milujem. — V Darovcach zvolili ma za notára. Pekný to úrad s dobrým dôchodkom. — Dajte mi teda Marienku za ženu, pán Borový. Uvidíte, že budeme pekne žiť spolu — pravda vy budete bývať s nami. Kam by ste aj išli. V kruhu vašich detí šťastný budete žiť svoje posledné dni.

Otvorené slová mladíkove Borového dojal a po krátkom premýšľaní potriasol ponúkanú pravicu mladého Horského. Marienka sa otcovi priznala, že ona veru Imra rada a sľuby byly hotové.

Imrich len teraz šiel k svojim rodičom. Matka nariekajúc viedla ho ku zomierajúcemu otcovi. Imrich rozpovedal svojmu otcovi svoj úmysel, že si pôjme za ženu Marienku. So srdca starého Horského spadol ťažký kameň, jeho svedomie sa obľahčilo. Veď jeho syn napraví jeho veľkú chybu. Viac sa už nebál smrti, ale dúfajúc, od tohto okamihu začal sa lepšie cítiť a o niekoľko týždňov úplne sa vyliečil.

Majetok Borového predali na licitácii, ale taku byly aspoň dlžoby vyplatené, ba ešte i zostalo niekoľko stovák. Pravda s kasnárovcami sa pomeril a starému Horskému odpustil.

Onedlho slávili svatbu, na ktorej si starý kasnárik a Michal Borový zaskočili.

Gróf vidiac, jako syn kasnárov hľadí napraviť chybu svojho otca, ponechal Horského i naďalej vo svojej službe.*

* * *

Starý Borový žije šťastné dni v dome svojho zata a ani necíti, že prišiel o majetok. Ale jako by to mohol aj pocítiť. Jeho zata a dcéra ustavične ho zabávajú a často ich musí odháňať od seba, lebo by na malého vnuka nemohol prísne dozerať. Starí kasnárovci tiež prichodia kedy-tedy na návštevu a pri takejto príležitosti rozpomenú sa na smutnú minulosť.

Ale preto starý Borový, ač práve už nemá majetku, vechsel by nepodpísal nikomu ani za celý svet. Naučil sa na vlastnej škode.

Komu veriť — čomu veriť?

V hlave mi hučí, v ušiach mi zalieha, div divúci, že sa celý Boží svet so mnou nekrúti, toľko mi nadudajú už od vyše roka denne o akejsi — vraj — politike. Bodaj by ju boli nikdy nevymysleli na moje trápenia! S veľkou vytrvalosťou vysvetľuje mi farár, akosi vraj «kapacituje» ma (či kýho befaha) kaplán, no a na radáš ešte aj náš milosrdný a «rodolubný» advokát; až ma mráz prechodí v najtuhšom lete. Znáť od dávna kňazské vrece, a čo je advokátska láska: o tom ma naučila pred lanským na exekúciu odpredaná moja roľa, ktorú mi ten rodolubný pravotár na kelčiky odmärnil čo by mu bol vopred kelce (zuby) vydrúžgal. Ale už aspoň začínam aj ja mojím sprostým sedliackym rozumom chápať, čo je to za zver tá politika. Keď mňa dakto potrebuje, bez toho žeby som ho aj ja potreboval, a chce ma čím ľahšie, lacnejšie, ale zato tým istejšie a pevnejšie na to dostať; keď ma sľubami i hrozbami omámi, udrví, že už ani neviem či som chlap a či žena, a preto mu radšej všetko slúbim, dušu i majetok, slovo i statočnosť a keď to všetko ešte i prisahou potvrdiť musím: to je tá prefikaná politika, nech nás Pán Boh od nej uchová a zavaruje nás i naše dietky ešte. Nech som dobrý, plané to remeslo. A preto dajte mne s vašou politikou pokoj, žil som bez nej 58 rokov a dá-li Pán Boh budem ešte i ďalej. Moja sedliacka politika je dobré svedomie a svätý pokoj, aby som svoje ťažké práce na čas vybavil a rodinu svoju i seba poriadne živil a zaobstaral mohol. A potom, ako že to mám aj rozumieť? Či som ja a so mnou všetka ostatnia sedlač, či sme sa, reku, my len pred rokom dostali na svet? Či sme len odtedy «ľudom»? Kdeže sme boli, pre smilovanie Božie, predtým my, a kde tí dohrosrdeční páni, ktorí nás iba teraz zbadali a tak z čista-jasna, nedajbože sa preriecť, za sebarovných vynašli? Ja, moji susedia i známi zo susedných dedín, my všetci sme boli tu i predtým, žili, biedili a mozolili sme horko-ťažko i vtedy,

tak ako dnes, ba možno mnohí z nás i väčšími, a nik nás nevidel, nik si nás nevšimnul, a nikto nás nehľadal, ba ani len neobzrel: ani grófi, ani advokáti, iba keď sme im pojedni na naše horúce nešťastie v dákej našej potrebe do cesty a neskôr potom pod ostré zuby prišli. A potom sme sa mali na čo rozpamätávať. Že huby cez noc narastú, to som zkusil, ale žeby panská láska takto, ako blesk, odrazu vznikla, to mi nejde do mojej sprostej hlavy. Nuž tedy, komuže už veriť? a čomu veriť? Ja sa nazdávam, že najlepšie bude, keď uverím iba sám sebe. Veď i ja mám zkusenosť, i ja sa rozpamätám na to, čo sa za roky stalo, i ja si viem všeličo rozhútať, a tak vo meno Božie predovšetkým sa poradím sám so sebou. Napočúval som sa podnes toho už dosť, bol som vari na troch tých ľudových shromaždeniach, ale som sa tam mnoho nenaučil, ba nič som nesochoval. Otrepávali nám tam vždy a všade to, čo sme my i bez nich vedeli. Že je teraz inakší manželský a matrikársky zákon; že platíme veľké dane; že je bohatým veľmi dobre, lebo že tí vždy viac bohatnú a my vraj chudobnieme atď. Nuž a ja som to nevedel? Preto som utrovil na troch shromaždeniach vyše 10 zl. a sodral som dvoje nových krpcov. Mohol som si radšej daň zaplatiť a krpce si do kosby zašanovať. Iné som ja chcel tam počuť, o inom sa poučiť. Čo platíme, to vieme, veď máme daňové knižočky. Že mozolíme v zime i v lete o tom nás tiež netreba poučovať. Že dľa, vraj, «nového poriadku» ku matrikárom behať musíme, i to sme vedeli a i tejto povinnosti sme zadosť urobili. Tedy, čože nového ste nám povedali? Ale povedzte nám radšej, či je to pre krajinu a jej bezpečnosť potrebné? Či štátne ustanovizne, vojsko, úrady, vrchnosť, medzitka verejnej bezpečnosti našej možno i bez daní udržať? Vysvetlite nám, či sa naše mozolné groše na potrebné a osožné veci obracajú? Či sa s nimi sporive a svedomite gazduje? Nám len to treba vedieť, a keď to vieme, ako vďačne za vlasť i krv vylievať hotoví sme, tak vďačne i daň, bárs ako horko-ťažko dakedy padne, ale predsa s ochotou zaplatíme. Vy viete najlepšie, že sa u nás pri všetkej našej biede, exekúcie daňové zriedkavé. Povedzte nám ale, keďby ste tak, nedajbože, vy ku vláde prišli, či vy bez daní budete vladármi? Či vy nám všetko čo potrebujeme, bez čoho vraj ani žiť nemôžeme, a čo nám vraj teraz chýba, či vy nám to všetko zdarma zaopatrite? Mne sa zdá, že vy len to chcete, aby sme jedno jarmo shodili a druhé ešte tvrdsie na seba vzali. Veď vás známe i z vlastnej zkusenosti i z rozprávania našich otcov. Osvícení grófi, veľkomožní statkári nemáte poddaných, tešilo by vás, keby ste namiesto toho nových otrokov našli. Viem si predstaviť vášho nábožného

Zichyho, ako by si nadute odľukoval, keď by mohol povedať: Státisíce uhorských občanov na moje komando čaká, na znak môj stojí a hýbe sa, a rozkazy moje plní. Pekný by to bol pocit, a nie div, že kočuje po krajine za ním. A tí kňazovia? Ja som len sprostý sedliak, ale jedno to vezmem, že keď bohatší biskupstvá, chudobnejší masnejšie fary by dostali, hneď zas budú tam, kde boli predtým od veľa rokov a ľudolásky fuč. O kaplánoch škoda aj hovoriť. Tí nech sa ešte radšej sami učia, aby svojej krásnej úlohe dakedy zadosť urobiť vedeli.

Toto je moja sedliacka politika. Tejto sa ja i s mojimi susedmi pridržam. Máme my a najdeme si múdrejších od nás, ku ktorým sa dôverne obrátíme, keď sa naskytne dačo, čomu neporozumieme. Dáme si vysvetliť, vypočúvame radu, ale potom dľa svojho presvedčenia, ako statoční ľudia a slobodní občania budeme hlasovať a nie ako bársčii otroci, a verte mi, bude sa to páčiť i svetu i Bohu. Nuž tak.

Pán Boh s nami a zlé preč. *Dedinčan.*

Slávnosti na pamiatku millennia. Dňa 6. t. m. v *Košiciach* sa odbyvala posviacka reštaurovaného veľchrámu. Chrám a hlavný oltár posvätil jágerský arcibiskup *Samassa*, bočné oltáre biskupi *Bubics* a *Szmrecsányi*. Na posviacke bol prítomný aj minister *Wlassics*, ktorý v deň pred posviackou prijímal deputácie. Po slávnostných cirkevných obradoch nasledovala hostina, na ktorej minister *Wlassics* v pripitku vyzdvihol vlastnecko-košického obyvateľstva a povzbudzoval ho k ďalšej práci na poli kultúrnom a biskup *Bubics* vo svojej zdravoti prizvukoval zásadu „miluj bližného svojho“ a pripil *Wlassicsovi* a *Berzeviczymu*. Po hostine otvoril minister budovu dievéenskej školy. Večer bolo mesto utiesene osvetlené. — V *Segedíne* 6. t. m. odbyvala sa posviacka sochy Svätej Trojice, ktorú posvätil čanádsky biskup *Deceffy* v prítomnosti ministra *Dániela*, štátnych sekretárov *Michala Zsilinszkiego* a *Vörösa* a mnohých vysokých hostí. Po posviacke prijímal minister *Dániel* deputácie. Po prijatí deputácií nasledoval rad na slávnostné otvorenie ústavov, asíce otvorenie vychovávateľského ústavu pre deti železničných úradníkov, kovopriemyselnej školy, parného kúpeľa potom slávnostné položené základného kameňa pre budovu obchodnej a priemyselnej komory. Po tomto nasledovalo otvorenie kultúrnej palaty, ktorú mesto *Segedín* dalo postaviť za 250.000 zlatých. Na to bola usporiadaná slávnostná hostina. Ľudová slávnosť a večer osvetlenie mesta.

Jeho Veličenstvo kráľ dňa 24. septembra príjde z Veľkej Kaniže do Budapešte a tu sa pobaví asi za 14 dní 25. t. m. odcestuje ku slávnostnému otvoreniu Železnej brány, kde sa ešte v ten deň večer navráti do hlavného mesta. Do Viedne sa panovník navráti len koncom prvej polovice budúceho mesiaca.

Uzdravený následník tronu Z kruhov, ktoré veľmi

blízko stoja ku rodine zomrelého arcikniežata Karola Ludvika sa oznamuje, že sa stav arcikniežata Franca Ferdinanda, presumptívneho následníka trónu ustavične zlepšuje a teraz už prechovávajú nádej, že o nedlho bude môcť zaujať arciknieža to miesto, ktoré pred ochorením zastával.

Na poklone u ministra. Asi 250 nitrianskych učiteľov pod vedením škôldozorca Gustáva Libertinyho bolo na poklone u ministra osvety *Wlassicsa*. Minister na pozdravujúcu reč Libertinyho vyzdvihol zásluhy nitrianskych učiteľov na poli kultúry a veľmi priateľsky sa s učiteľmi rozlúčil.

Politika na kanclí. Po tieto dni slávil hasičské spolky temešskej stolice millenniumovú slávnosť vo *Fehértemplome* a z tejto príležitosti po službách Božích veršecký kaplán *Jozef Babinszky*, snáď v zlosti, že lanského roku pri voľbe v *Zichyfalve* s programom ľudovej strany prepadol, držal takú kázeň, v ktorej zamiešal do politiky i osobu kráľovu. Po kázni predsedu hasičských spolkov na shromaždení ozval sa proti takémuto pomúteniu slávnosti a za hlučnej pochvaly prizvukoval vernosť ku kráľovi.

Opatrujte svetlo oheň, aby nebol ľudom škoden! volajú každodenne večer hlásnici po obciach, ale na tieto výstražné slová nočných strážnikov nedbajú mnohí obyvatelia. A že je tomu tak, dokazujú časté zprávy z jednotlivých strán našej vlasti o požiaroch, ktoré zničily nielen tohoročnú úrodu v stodolách, ale aj samých gazdov priviedly na žobrácku palicu. Tak najnovšie tiež prichodí smutná zpráva z *Lipt. Sv. Mikuláša*, že v susednej obci *Vavrišovo* vypukol požiar, ktorému padol za obeť kostol a 50 domov. Ba hovoria že štyria ľudia zohoreli. — V gemerskej obci *Sebespatak* tiež zúril veľký požiar, ktorý sa tak rýchlo rozšíril, že o pol hodiny stálo pol obce v plameňoch. Tuná štyridsaťosem rodín ostalo bez prístrešia.

Posviacka kaplny. Pre kaplnu, ktorú postavili v agyauských lesoch na mieste, kde stihlo osudné nešťastie arciknieža *Ladislava*, a ktorú posvätili dňa 3. t. m. v prítomnosti familie arcikniežata *Jozefa*, oltárny obraz namalovala sestra zosnulého arcikniežata, arcikňažna *Maria Dorota* a predstavuje výjav, keď ranený arciknieža utieka sa do náručia svojej matky.

Zle sa vedie Luegerovi. V najnovšom čase *Lueger*, podmešťanosta viedeňský, povestný vodca antisemitov a zaťatý nepriateľ Uhorska, ktorého pre jeho chovanie ustavične vychvaľujú časopisy ľudovej strany, pociťuje následky svojho agitovania a rozsievania nenávisti. Keď bol cár vo Viedni, náš panovník ani *Luegera*, ani jeho kamaráta v poburovaní hlavného mešťanostu viedeňského *Strobacha* nepredstavil svojmu vysokému hosťovi. Milosť panovníkova sa odvrátila od neho a teraz sa odvracia od neho aj ľud. Asíce povestný agitátor nedávno odcestoval do blízkych *Budejovic*, aby tam na shromaždení ľudu hlásal svoje zásady. Avšak naňho očakávajúce zástupy ľudstva neprijaly ho veľmi priateľsky. Ba vec došla tak ďaleko, že jeden *budejovický* obyvateľ palicu napadol *Luegera*. Zástup vykrikoval: „*Abcu Lueger!*“ „*Preč s mamiťelom ľudu!*“ Na porade na ktorej hlásal svoje zásady, súčasťnilo sa len málo ľudu, avšak večer ku železničnej stanici prišlo tým viac ľudu, ktorý sa práve tak lúčil s *Luegerom* jako ho bol prijíal.

Kandidácia na kňazský úrad. Na miesto ev. kňaza vo *Zvolene*, ktoré sa uprázdnilo odumretím *Jána Thébúsa*, kandidovali skoro jednohlasne *Pavla Blatniczkého* dosavadného administrátora kňazského úradu vo *Zvolene*.

Dvadsaťtisíc zlatých za jedného barana. Najväčšiu cenu, ktorú kedy dali za barana, vyplatili na jednej

licitácii v austrálskom meste Sydney. Asi predali tam jedného barana tasmánskej fajty na plemeno za 1600 guinejí, tedy asi za 20.000 zlatých. Výkričná cena bola 500 guinejí.

Minister vnútra a vyslužení vojenski poddôstojníci. Jako známo, takí vyslužení vojenski poddôstojníci, kapráli, fireri a strážmajstri, ktorí o svojej vojenskej službe majú certifikát, majú prednosť pri zaplnení všetkých miest nižších kancelárskych úradníkov a služobníkov pri štátnych úradoch. Avšak vyslužení poddôstojníci z tejto svojej prednosti nemali mnoho osohu, z čiastky preto, že patričné úrady na spomenuté miesta súbeh ani nevypísaly a z čiastky preto, že s pominutím vyslužených dôstojníkov iným dali prednosť. Minister vnútra Desider Perczel teraz vyzval právomocnosť, aby na také miesta vždy vypísaly súbeh a aby sa pri posudzovaní prosieb uchádzajúcich sa o také miesta bral ohľad na prednosť vyslužených poddôstojníkov.

Šabl'a Ludvika Kossutha. Sabacký (Srbsko) meštanosta Andelič má jednu šablu, ktorú bol Ludvik Kossuth r. 1849 na úteku do Turecka medzi Verciorovou a Ada Kaleb ztratil. Na rukoväti je obraz poprsia kráľa Ladislava a uhorský címer. Novakovič, srbský predseda ministerstva chce odporučiť srbskému kráľovi, aby šablu túto daroval Uhrom.

Veľké nešťastie v kameňolomoch. V pilišmaróthských kameňolomoch traja robotníci: Ludvik Pečenka, Jozef Višky a Jozef Ujlaky lámali kamene. Do jednej obrovskej skaly vyvrtali 280 cm. hlbokú diery a 16 kgr. pušného prachu vložili do nej. Aby sila výbuchu bola väčšia, pušný prach nabíjali do diery oceľovým drúkom, z ktorého pri narazení na kameň vyletela iskra a zapálila pušný prach. Strašná sila pušného prachu Pečenku a Ujlakyho vyhodila do povetria a Viškyho hodila o skalu. Tohto posledného kusy roztrhutej skaly pohrobily, Pečenku vyhodil výbuch do výšky asi 80 metrov kolmo, tak že spadol práve na to miesto, kde pred okamihom stál. Ujlakyho odhodilo asi na 600 metrov do lesa. Ich telo bolo strašne zohavené. Všetci traja mali familie.

Chcú sa dostať pod čepiec. V temešskej obci Listarovec panuje tá povera, že to dievča, ktoré uvarí kvet z mladuchynho venca a odvar vypije, ešte v ten rok sa dostane pod čepiec. Po tieto dni vydávala sa tam dcéra jedného gazdu a dievčatá, jej priateľky, rozumie sa, ruvaly sa o každý kvietok z venca mladuchy. Keď zbudol už len jeden kvietok, o tento sa daly do seba Florica Nestor a Eva Fintia, trochu už staršie devy. Eva Fintia v zápase o kvietok tak silne chytila za ucho svoju protivníčku, že pravé ucho Floricino ostalo jej v hrsti. Ktorá z týchto dvoch sa teraz prv vydá?

Prešibani zlodeji. Zajímavý kúsok previedli dosiaľ neznámi zlodeji vo Veľkom Ujezde na Morave. Asi vylámali sa do žandárskej kasárne a ukradli tučného bravca, ktorého si boli žandári vykrmili. Rozumie sa, že žandári s veľkou pilnosťou hľadali zlodeja, ktorý im urobil takú hanbu. Keď sa ale druhého dňa navrátili žandári do kasárne po bezvýslednom hľadaní zlodeja, boli zvláštne prekvapení: zlodej bol priniesol za ich neprítomnosti z prasaťa im ukradeného pripravené jaternice a položil ich v kasárni na stôl, aby si žandári tiež trochu z nich zajedli.

Otrávil sa od húb (hríbov). Veľmi často sa stáva, že sa ľudia následkom nepoznania dobrých húb otrávia a preto pri zbieraní hríbov treba dať veľký pozor na to, aby medzi nimi neboly huby jedovaté, lebo tie zapríčínujú smrť. Najnovší prípad, ktorý sa udal v toľňanskej obci Sakč, tiež svedčí o veľkej nepozornosti pri

varení hríbov. Asi tamojší gazda Ján Pál kázal navariť hríbovej polievky svojej manželke. Na druhý deň on, jeho manželka a štvoro detí onemocnelo. Privolaný lekár hneď konštatoval otrávenie a dal im protijed avšak vtedy už jeden 8ročný chlapec zomrel. V ten istý deň zomrelo i jedno 11ročné dievča. Keď sa na druhý deň po pohrabe svojich dvoch detí navrátil Pál i so svojou manželkou domov, mrtvé našiel i druhé dve svoje deti, 13ročnú dcéru a 15ročného syna. — Pozor pri zbieraní hríbov!

Obraz z poštovných mariiek. V cis. a kr. sirotinici vo Viedni vystaveno je práve zvláštne umelecké dielo. Je to veľký obraz „Posledná večera,“ ktorý zhotovil bez použitia štetca alebo ceruzy z 12.000 poštovných známok z všetkých piatich dielov sveta v Cáchach žijúci fráter Paternus. Práca vyžadovala veľkú pilnosť a trpezlivosť.

Pre chytľavú pľúcnu chorobu vývoz rožného dobytku do Nemecka zakázaný je z nasledovných stolíc: oravskej, liptovskej, turčianskej, nitrianskej a zvolenskej.

Liečenie proti besnote. Bratia *Almanoci* Michal a Ondrej v Lipt. Sv. Anne už od dávna liečia ľudí od besných zverov pohryzených proti besnote liekom, ktorý si sami dorábajú. Teraz sa obrátili na ministra vnútra aby im dal zákonné povolenie k vyrábaniu ich tajného lieku a liečeniu ľudí. Od ministra vnútra prišla už odpoveď, dľa ktorej zákonné povolenie závisí od složenia lieku a spôsobu liečenia. Dvaja bratia prišli teraz do Budapešte vybaviť svoju záležitosť.

Železničné nešťastie. Na novej čiare železničnej vedúcej z Aszódu do Lučenca udalo sa nešťastie. Pri Lučenci vyšinul sa zo štyroch vozňov a dvoch rušňov pozostávajúci vlak voziaci k stavbe železničnej dráhy potrebný materiál. Vodič a dvaja strojníci s prvého rušňa v okamihu šťastlivým skokom sa zachránili, vodiča druhého rušňa zadlávil však vozeň, dvom iným zamestnancom kolesá vozňov polámaly údy, tak že pokým boli odvezení do nemocnice zomreli. Štvrtá obeť je jeden hamovník, ktorý na mieste nešťastia prišiel o život.

Duchapritomnosť. Raz opýtal sa francúzsky kráľ Ludvik XV. svojho vysokého úradníka Silhuetta: „Vidím som váš pekný palác; koľko je na ňom oblokov?“ Odpoveď znela: „Neviem. Vaše Veličenstvo.“ Kráľ na takú odpoveď obrátil sa chrbtom k otázanému. Jeden prítomný dvorník povedal Silhuettovi: „Zle ste odpovedali, kráľovi nikdy neslobodno povedať: neviem. Treba dať vždy určitú odpoveď. Nedávno, keď som sa vrátil z Velenie, spýtal sa ma kráľ, že z koľkých údov pozostáva desaťčlenové zastupiteľstvo Velenie, a ja neztratil som ducha, lež odpovedal: „Z osemnástich, Vaša Jasnosť.“

Pôverčivosť v Španielsku. Že jaká pôverčivosť panuje medzi španielskym ľudom, o tom najlepšie svedčí nasledujúci prípad: Nad španielskou obcou Luceni strhla sa nedávno hrozná búrka, ktorá žatvu úplne zničila. Pri bližení sa búrky dedinčania nahliedli na kňaza, aby odvrátil hroziace nebezpečenstvo tým spôsobom, žeby nosil v slávnom prievode trň z koruny Spasiteľovej, v chráme uložený. Kňaz zpočiatku váhal, avšak keď konečne predsa povolil, nastala pravá vzbura, lebo búrka medzi tým sa už bola rozpútala v celej svojej zúrivosti. Veľmi rozčulení občania žiadali presadenie kňaza, ktorý bol celé nešťastie svojou váhavosťou zaviniel. Chceli ho vôbec z obce vyhnúť, čo však zabránily úrady a žandárstvo. Teraz však pôjde deputácia k biskupovi, aby sprostil obec takého kňaza, ktorý nechce ani zažehnať búrku.

Štát zobrákov. V Japonsku od 40 rokov jestvuje štát zobrákov, v ktorom až do najnovších časov nevedeli ničoho. Sídlo tohoto „štátu“ nachodí sa v ohromnom pra-

lese v provincii Ihinano a počet jeho „občanov“ (chlapi, ženy a deti) obnáša asi 300 duší. Majú aj svojho „kráľa“, ktorý má mimoriadnu moc nad svojimi poddanými a nálezite vykonáva ju, ačpráve je už 70 rokov starý. „Občania“ sú len v noci doma, cez deň rozprchnu sa po okolitých obciach, zobrú, a čo vyžobru, večer verne odovzdajú do spoločného skladu a potom sa už chystá spoločná večera v pralese. „Občania“ tohoto „štátu“ pred vstúpením do občianskeho sväzku zväčša boli zlodějmi alebo lúpežníkmi, ale akonáhle stali sa poddanými kráľa zobrákov, viacej ani nekradnú, ani nezbiájajú. Počas teplého počasia celý „národ“ spí pod svobodným nebom, ale keď nastane chladné počasia, utiahnu sa do šiatrov. Kráľovi sú všetci a všetko poddani. On prisluguje spravodlivosť, on je smierím sudcom, on vydáva denné rozkazy, on prijíma nových členov. Uchádzajúci sa o členovstvo musia kráľovi dopodrobna a verne rozpovedať históriu dotedajšieho svojho živobytia. Proti rozsudku a výroku kráľa niet žiadnej appelláty a podrobujú sa im bezpodmienečne. — Je interessantné, ako chystajú si teplé kúpele, bez ktorých Japonci absolútne nemôže sa zaobiť. Vykopú jamu, vykladú ju olejovým papierom, naplnia ju vodou a potom dotedy hádžu rozpalené kamene do nej, kým voda nedosiahne želaný stupeň teploty. Majú aj svoju verejnú pokladnicu, ktorá je spoločnou a ktorá vraj nikdy neukazuje takej prázdnoty, akú často pozorovať v daktorých štátoch.

KU OBRÁZKU.

Pri poľnej práci.

Koncom júla ešte dost pekné éasy prialy poľnej práci. V hornom *Trenčine* ľud usilovno robil okolo roličiek, aby spratal úrodu do suchej stodoly. Mladí a starší členovia rodiny poľnou prácou boli zamestnaní, ani tomu najmladšiemu nedali zaháfať: dali mu prút do ruky, a spravili ho husiarom. Lebo náš sporivý ľud nechce ani len klások, ani len zrnko na roli nechať aby na zkažu vyšlo, čo pohrabať nemôže, to dá posbierať huskám. Jedon priateľ nášho časopisu poslal nám ten krásny obrázok, ktorý terajšie číslo prináša. Obrázok tento bol fotografovaný koncom júla na roľach pri *Tepličke*, asi pol hodiny od *Varína*. Vyobrazuje celú rodinu, zamestnanú poľnou prácou. Za roľami ťahá sa stoličná cesta, ktorá do *Varína* vedie. Ďalej tiahnú sa vrchy, ktoré terchovskej doliny západnú hradbu tvoria. Vrchy tieto stoja v upätí Malého Kriváňa. Nebo je ešte čisté, len sem-tam poznať bľadý obláčok. Keby bolo ešte len dva tri týždne

poshovelo, bolo by pole prázdne a stodoly plné; lež o nedlho prišli búrky, deň po deň sa lialo, a zbožie na roli pomaly zkažu bralo. Náš pracovitý ľud darmo sa usiloval, darmo sa uníval, pre prudké dážde a osklivé počasia polovic zbožia mu na nivoč vyšlo. Spev na roľach umlknul a miesto veselosti počul bedákanie utrpeného ľudu.

K OBVESELENIU.

Z Turca.

Nadal Klačanec Lipovčanovi do zlodejov a kmínov a preto stáli oba pred súdom.

— Prečo ste nadali Lipovčanovi do zlodejov? — tázal sa sudca Klačanca.

— Preto prosím ponižene, lebo si také porysko do sekery ustrúhal ako mám ja a tak ma obkradol o „duševný majetok.“

Z kasárne.

— No, strážmajster, ako sa osvedčil ten nový viks na bakanče? —

— Poslušne meldujem pán kapitáň: na topánky veľmi zle, na fúzy — dobre.

Ťažká práca.

— Prosím ťa, ako môžeš razom jesť a čítať.

— Nuž tak, že jedným okom čítam a druhým okom jím!

ODKAZY REDAKCIE.

Pánu *cirkevníkovi* v *Sándorfe*: Jedon passus z dopisu sme vynechali, lebo nedržíme za miestne verejne v časopise niečo takeho pretriasať, čo by mohlo mať pokračovanie pred súdom.

Ct. p. *S. Sz.* v *Holiči*: My brošúrku „Idú šašky!“ nemáme na sklade a ani nevieme kde je k dostaniu.

Ct. p. *J. O.* v *M.*: Aj my sme to čítali, že hlavný orgán ľudovej strany časopis „Alkotmány“ sľubuje tým, ktorí sa naň predplatia lacnejšie karty cestovné na pút. Vidíte už aj náboženské city prídu do obchodu u tých pánov, len aby dosiahli svoje sobecké ciele. Človek nevie, možná že budú predávať sprostým ľuďom aj odpustky, tak jako to robil niekdy páter Tecel v Nemecku, aby shromazdili groše ku stavbe svojich palôt a na kortešačky.

Budapešťianska bursa a úradným značením cien dňa 10 septembra.

Obilie	Jakosť dia hekt.	Za 100 kilogr.		Cenne papiere		Peniaze	Tovar	Cenne papiere		Peniaze	Tovar
		od	do								
Pšenica banátska	77-81	7.05	7.20	Štátny dlh.							
pešťianska	77-81	7.00	7.15	Uhorská zlatá renta 4% ..	122.00	123.00			Prvá uhor. poisť. spol.	4030.—	4050.—
stolnobekébrádska	77-81	7.10	7.20	korunová renta 4% ..	99.50	99.55			Pešť. uh. kupec. b.	1170.—	1172.—
Raz žito	70-72	6.20	6.30	Uhorské regálové úpisy 4 1/2% ..	100.00	101.00			Pešť. prvá vlast. sporiteľňa ..	7760.—	7770.—
Jacmen na krm.	60-62	4.30	4.80	Uhorská premiové úpisy ..	153.50	154.50			Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	600.00	610.—
na palku	62-64	5.30	5.50	Uhorská tiskovo-segedínska po- žička 4% ..	139.00	140.00			Záložné listy.		
na várku	64-66	6.40	7.10	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl.	123.25	124.25			Uhorského pozem. úverového ústavu 3% ..	101.00	102.00
Ovos	39-41	5.90	6.00	vyvážkové úpisy 4% ..	103.25	104.—			Uhorského úver. záložného ús- tavu 4 1/2% ..	100.50	101.00
Kukurica	73	3.80	3.90	Spoločná požička v beľ. penia- zoch 4 1/2% ..	100.00	101.00			Uh. úver. ústavu s premiou 4%	100.—	101.00
Prosno				Žreby.					Peniaze.		
Repica		10.00	10.50	Spolku „Jó sziv“ ..	2.90	3.20			Cisársky dukát.	5.03	5.06
Ďatelínové semá, luc.				Uhorského „Červeného kríža“ ..	8.00	8.40			Dvadsať-frankovník ..	9.48	9.50
červene				Rakúskeho ..	18.25	18.60			Nemecká ríšska marka ..	58.60	58.80
Svitinská rosná ječmianska		50.—	54.—	Bazilika ..	6.00	6.30			Striebro ..	—	—
vidiecka											

Knihtlačiareň Viktora Hornyánszkého v Budapešti.